

Slovenski dom

Štev. 201

V Ljubljani, ponedeljek 4. septembra 1939

Leto V

Anglija, Francija in Avstralija so stopile v vojno z Nemčijo

ker Nemčija do 11, odnosno do 17 ni ugodila ultimatu Anglije in Francije
Japonska nevtralna, italijansko stališče nespremenjeno. — Nemška in poljska
poročila o bojih na Poljskem

Hitlerjev razglas in nemški odgovor na ultimati

Angleški kralj govori imperiju in svetu

London, 3. sept. TG. Ministrski predsednik Chamberlain je imel ob 11.15 govor po radiu na angleški narod. Govoril je iz sejne dvorane angleške vlade. Objavil je, da je Anglija v vojnem stanju z Nemčijo. Takoj na to je bilo izdano uradno poročilo, v katerem vlada sporoča, da je nastopilo vojno stanje med Anglijo in Nemčijo, ker nemška vlada do 11 ni odgovorila na angleško zahtevo, naj izrazi svojo pripravljenost, da nemške čete zapuste poljsko ozemlje.

Ministrski predsednik Chamberlain je v svojem govoru dejal:

»Govorim vam iz sejne dvorane vlade Nj. Velikanstva. Sporočiti vam moram, da je dne 1. septembra angleški poslanik v Berlinu sporočil nemški vladi, da bo Anglija izpolnila vse svoje obveznosti do Poljske, ako Nemčija ne umakne svojih čet iz Poljske. Davi ob 9 je angleški poslanik spet sporočil nemški vladi, da ako do 11 dopoldne nemška vlada ne izjavi svoje pripravljenosti, da umakne svoje čete iz poljskega ozemlja in ako angleška vlada do tiste ure nima zadovoljivega odgovora v svojih rokah, nastopi vojno stanje med obema državama. Ker vlada Nj. Vel. do sedaj od nemške vlade ni dobila nobenega odgovora, je s tem nastopilo vojno stanje med Anglijo in Nemčijo.

Ko vam to sporočam, je nadaljeval ministrski predsednik, »moram izjaviti, da vsi poznamo strahoto vojne. Do zadnjega trenutka smo se borili za mir. Nobenega sredstva nismo opustili, da bi mir ohranili. Nobenega napora nismo opustili. Vse mirovno delo pa se je izjavilo. Poljska je bila napadena. Anglija je Poljski obljubila zavezniško pomoč in jo hoče izpolniti. Ne samo zaradi nje, ampak, ker stanje, v katerem dana beseda ni nič veljala, ko so narodi živeli v neprestanem strahu za svojo svobodo, ne more več trajati naprej. Vojsko, ki nam je vsiljena, sprejemamo z mirnim sremem in z mirno vestjo, da smo svojo dolžnost in z mirno izpolnili, da vojne nismo hoteli. Toda sprejemamo jo pogumno in z voljo, da to borbo izvedemo do kraja. Še nikoli v zgodovini ves angleški imperij ni bil tako edin v tem, da je stališče, ki ga je vlada zavzela, pravično. Še nikoli ni bil tako prepričan, da je pravica na njegovi strani. — Nemškega naroda ne sovražimo. Proti nemškemu ljudstvu se ne bomo vojskovali. Borili se bomo zoper njegov režim, ki je to vojno povzročil. Mirno in hladno izpolnimo vsako svojo dolžnost do domovine in do omike. Mirno sprejmite vse odredbe, ki jih bo vlada izdala. Služimo vsi domovini, bodisi na fronti, bodisi v delavnicah. Pravica je z nami.

Naj vas blagoslovi Bog. Naj pomaga, da bo zmagala pravica.

Ne borimo se proti nemškemu narodu. V boj gremo proti krivici, nasilju

in preganjanju. Prepričan sem, da bomo zmagali!«

Angleške radio postaje so nato prebrale uradno poročilo o objavi vojnega stanja med Nemčijo in Anglijo. Uradno poročilo se glasi:

»Dne 1. septembra je angleški poslanik v Berlinu po nalogu vlade Nj. Velikanstva sporočil nemški vladi, da bo Anglija, ako nemška vlada ni pripravljena dati zanesljivega zadržila, da bodo boji proti Poljski prenehali in da se bodo nemške čete umaknile s poljskega ozemlja, takoj izpolnila vse svoje obveznosti do poljske države.

Davi ob 9 je angleški poslanik v Berlinu po nalogu naše vlade sporočil nemški vladi sledeče: Ako nemška vlada do danes ob 11 dopoldne srednjeevropskega časa ne bo dala dovoljnega odgovora, da je pripravljena ustaviti sovražnost proti Poljski in svoje čete umakniti iz Poljske in ako njen odgovor do 11 ne bo v rokah vlade Nj. Velikanstva, smatra Anglija, da se od te ure naprej nahaja v vojnem stanju z Nemčijo. Vlada Nj. Velikanstva do sedaj ni dobila od nemške vlade nobenega odgovora. Zatorej objavlja, da je v tem trenutku nastalo vojno stanje med Anglijo in Nemčijo.

Radio postaje so nato objavile celo vrsto vladnih ukrepov, ki se tičejo priprave naroda na vojno stanje. Objavljeno je bilo tudi, da se otroci, ki so bili odpeljani iz Londona in iz drugih večjih mest v notranjost dežele, nahajajo na varnem.

Radio postaje so nato povedale, da vlada v Londonu popolen mir, le ljudstvo se vali v ogromnih množicah po ulicah. Množica je hladna in mirna.

Francoska vojna napoved

Pariz, 3. sept. TG. Francoska vlada je dala svojemu poslaniku v Berlinu danes opoldne nalog, da sporoči nemški vladi, da bo med Francijo in Nemčijo nastopilo vojno stanje, ako nemška vlada do pete ure popoldne ne izjavi, da je pripravljena ustaviti sovražnost proti Poljski in svoje čete umakniti s poljskega ozemlja. Zadnji rok poteče ob petih.

Ker nemška vlada do pete ure popoldne ni poslala Franciji nobenega odgovora, je po službeni objavi, ki jo je izdala francoska vlada in ki je bila sporočena francoskemu narodu v posebni poslanici predsednika vlade Daladiera, da je nastopilo vojno stanje med Francijo in Nemčijo.

Hitlerjev razglas

Berlin, 3. septembra. TG. Ob 1 popoldne so nemške radio postaje oddale uradno poročilo, da je Anglija Nemčiji napovedala vojno. Takoj nato je bilo prebrano sporočilo kancelerja Hitlerja na nemški narod.

Kanceler Hitler je izdal vzhodni in zahodni nemški armadi naslednji proglas:

»Ze več mesecev vodi angleška vlada politiko obkoljevanja Nemčije. Anglija sili vse narode v ta obroč. Prva je bila Poljska, ki je sprejela to angleško ponudbo. Sovjeti so odklonili to vabilo.

Preganjanje Nemcev na Poljskem in grožnje proti Gdanskemu so zahtevale potrebne ukrepe za varstvo nemstva.

Nenapadalni pakt z Rusijo je združil dva največja evropska naroda, ker sta oba sklenila, da se ne bosta med seboj borila.

Vojski!

Nemčija gleda na vas s ponosom, ker ve, da boste storili svojo dolžnost ter pogladi sovražnika v beg, da bo moral potem priznati naše pravice. Odločitve v vojni na vzhodu je treba pričakovati v nekaj tednih, nato bomo z vso silo udarili na zahod. Prekinili smo odnose s Francijo in Anglijo, ker sta to sami želeli. Kot frontni vojak in kot vrhovni poveljnik vse nemške oborožene sile se obračam na vas s tem pozivom.

Vlada bo izdala potrebne zakone, s katerimi bo poskrbela, da nihče ne bo od te vojne obogatel. Za špekulante je določena smrt. Zdaj morajo vsi Nemci delati, v zaletu tako kakor delajo za domovino vojski na fronti. Vsakdo mora na svojem mestu storiti svojo dolžnost.

V razglasu na zahodno armado poziva Hitler vojsake, naj varujejo meje Nemčije nepremakljivo kakor jekleni zid proti vsakemu napadu ter izpolnijo svojo bojevniško dolžnost. Vojna na vzhodu bo v nekaj mesecih končana.

Razglas se končuje z besedami: »Z zaupanjem v vas odhajam k vzhodni armadi!«

Hkrati je Hitler izdal razglas narodno socialistični stranki, v katerem pravi, da Nemčija v tej vojni nima nič izgubiti, pač pa vse dobiti.

Nemški odgovor

Nemški poročevalski urad je po poteku roka, ko je že nastopilo vojno stanje med Nemčijo in Anglijo, objavil, da je Nemčija angleško zahtevo odklonila.

Odgovor pravi:

1. Nemčija odklanja sleherni ultimati od strani Anglije, še manj pa misli, da bi sprejela angleške zahteve.

2. Mesece in mesece je trajalo vojno stanje na nemško-poljski meji. Vsega tega je bila kriva versailleska pogodba. Poljska je dosledno odklanjala vse mirovne ponudbe in mirovne pogoje za ureditev tega razmerja. Tudi angleška vlada je odklanjala sleherni revizijo te neznozne in nemogoče pogodbe. Nemčija si je bila po vsem tem v svesti, da pametna in pravična rešitev spornih vprašanj med njo in Poljsko ni mogoča. Poudariti je pa treba, da Nemčija ni imela nikdar namena, da bi skušala uničiti Poljsko in njeno samostojnost.

Nemčija je zahtevala le revizijo versailleske pogodbe, katero so vsi pametni ljudje, pa tudi mnogi angleški državniki kmalu potem, ko je bila sklenjena, označevali kot nemogočo in neznožno ter napovedovali, da za dolgo ne bo mogla držati. Nemčija je poskušala vse urediti na miren način. Če se ji je ves trud ponesrečil, je tega kriva Anglija.

3. Angleška vlada je dala poljski vladi generalno polnomočje. Dala ji je bianco menico, s katero je Poljska lahko razpolagala po svoji mili volji. Čim je Poljska dobila taka zagotovila, se je poljski teror nad Nemci in nad Gdanskim strašno povečal. Preganjanje Nemcev na Poljskem je postalo neznožno, celo Gdansk so grozili z uničenjem in poginom. Vse to je nemška vlada mirno gledala nekaj mesecev. Svarila je neprestano Poljsko, da tako ne more iti, ker Nemčija ne bo nikdar dopustila, da bi kdo trpinčil njene sinove. Vse to je bilo znano tudi angleški vladi. Anglija bi lahko opozorila poljsko vlado, da je tako početje nečloveško in da se ne sme več nadaljevati. Angleška vlada pa tega ni storila. Nasprotno, vzpodbujala je Poljsko. S tem je An-

glija povzročila neznožno napetost in končno vojno, za katero nosi vso odgovornost. Prav tako nosi vso odgovornost za nesrečo, ki je in ki še bo prišla na mnoge evropske in izvenevropske narode.

4. Vse mirovne poskuse je poljska vlada onemogočila, ne da bi angleška vlada med tem posredovala v Poljski.

Nemški narod se ne bo nikdar pustil dušiti od poljskega naroda!

5. Nemčija zato odklanja angleški ultimati.

Če angleška vlada odklanja vse mirovne ponudbe, je ona kriva za vse zlo, odnosno tisti njene politiki, ki so že več let napovedovali, da je treba Nemčijo uničiti. Nemčija se bo branila, branila bo svoje življenje in svojo čast.

Mi bomo z enakimi sredstvi in enakimi besedami zavrnili napad od zunaj.

Angleški kralj govori

London, 3. sept. TG. Ob šestih uri srednjeevropskega časa je imel angleški kralj radio govor, ki ga je poslušal ves imperij. Kralj Jurij VI. je v svojem proglasu dejal:

»V tej težki uri, morda najbolj usodni v naši zgodovini, pošiljam svojo poslanico vam vsem, doma in v deželah onstran morja. Pošiljam jo iz globine svojega srca in je namenjena vsakemu izmed nas. Že drugič v življenju večine smo se trudili, da bi našli miren izhod iz sporov med nami in med onimi, ki so danes naši sovražniki. Bilo je zaman. Prisilili so nas v vojno. Toda mi sprejmemo to novo breme, da se obnovi red svobode na svetu. Uveljaviti se je hotelo načelo sebičnega zasledovanja nasilja proti svobodi in neodvisnosti drugih držav. Takšno načelo, čeprav zavito, je primitivno: moč je pravica. Ako bi to načelo zmagalo, bi prišel v nevarnost ves angleški imperij in vsi narodi bi bili v neprestanem strahu, izgubljeno bi bilo vsako upanje na varnost med narodi. To je alternativa, ki je pred nami. Nemogoče je misliti, da ne bi sprejeli te borbe. Zato iz dna srca kličem svoje narode doma in onstran morja, naj sprejmejo to našo borbo. Naj bodo močni in složni v teh hudih časih. Naloge bodo hude in temni dnevi bodo pred nami. Kajti vojna ne bo omejena samo na bojna polja. Tudi oni doma bodo izpostavljeni njenim strahotam. Toda to je vojna za pravico. Ponizno in s spoštovanjem polagam našo stvar v božje roke. Pripravljeni na vsako žrtev bomo zmagali. Z božjo pomočjo bomo zmagali. Naj vas Bog blagoslovi vse!«

Poljsko narodno svetišče Čenstohova - gori

Varšava, 2. septembra. AA. Poljsko mesto Čenstohova še vedno gori. Včeraj ob 8 so nemška letala vrгла 11 bomb na Lublin. Porušene so bile tri hiše in ubitih 26 ljudi. Ob 18.50 je 9 nemških letal bombardiralo ponovno Lublin in sta bili pri tej priliki razrušeni dve hiši, ubiti pa 4 ljudje. Več jih je bilo tudi ranjenih.

Podrobna poročila o novem stanju v Evropi

Avstralija v vojni z Nemčijo

Canberra, 3. septembra. Danes ob 11 po avstralskem krajevem času je avstralska vlada sporočila, da je uvedeno vojno stanje po vsej državi. S tem je Avstralija kot dominijon angleške svetovne države stopila v vojno z Nemčijo.

Melbourne, 3. septembra. Predsednik vlade Menzies je imel zvečer govor v radiu, v katerem je dejal, da sta Anglija in Francija storili vse, da bi se izognili vojni vihr. Toda kljub temu je bila velika družina angleških narodov potegnjena v spopad, ki ga je treba dobiti za vsako ceno. Ni dvoma, da bosta Anglija in Francija v tem boju zmagali, saj stojijo za angleško vlado vsa ljudstva njenega imperija.

Japonsko stališče

Tokio, 3. sept. Japonska vlada je imela danes njuno sejo, na kateri so se posvetovali o novem položaju, ki je nastal po napovedi vojne s strani Anglije in Francije Nemčiji. Sklenili so, da bo Japonska v tej vojni ostala strogo nevtralna, ker je vojna evropska zadeva, čeprav ne bo svojega stališča izrazila s kako posebno izjavo. Izdan je

Nemška in poljska vojna poročila:

Letalski boji nad Varšavo

Berlin, 3. septembra. o. Nemško vrhovno poveljstvo sporoča: Nemška vojska nezadržno prodira na poljsko ozemlje in dosega naglo zmago. Nemške čete so na dveh krajih s pontoni prečkale Vislo ter poglnele v zrak dva mostova. Vojska, ki prodira iz Slezije, je dosegla zvezo s četami, ki napredujejo iz Vzhodne Prusije, ter prečkala Koridor. Poljske čete v odrezanem delu Koridora so poskušale predrti nemške črte, a so bile zavrnjene. Pri letalskih bojih na Poljskem sodelujeta dve diviziji nemškega letalstva, ki popolnoma obvladujeta poljsko nebo. Nemška vojska je sestrelila dozdaj 120 poljskih aparatov, nemško letalstvo pa je izgubilo 21 letal. Nemška letala so uničila poljske orožjarne v Skorkutskem. Danes je bila zasedena Censtohova, kjer je nemška vojska uničila vse vojaške naprave.

Varšava, 3. sept. o. Poljsko vojno poveljstvo sporoča:

Danes so nemška letala dvakrat bombardirala Varšavo. Eden izmed bombnikov je letel okoli sto metrov visoko čez mesto ter vrzel dve bombi na

Pri Ravič-Lehovu je močan oddelek poljske konjenice napadel nenadoma nemške čete. Po srditi bitki so poljski konjeniki napadli Nemce v beg in osvojili na tem delu spet vse zasedeno

bil nalog vsem japonskim ladjam v evropskih vodah, naj ne odhajajo iz svojih pristanišč, če so pa na morju, naj takoj odplovejo v nevtralne luke. Ves pomorski promet z nemškimi pristanišči je danes ustavljen.

Rim, 3. sept. b. Japonski veleposlanik v Rimu Siratori je dobil ukaz, da se vrne na Japonsko. Siratori je bil pristaš vojaške zveze med Japonsko, Nemčijo in Italijo. Sklenitev te zveze je pa zaradi sklenitve sovjetsko-nemškega nenapadnega pakta prišla v vprašanje. Zaradi tega je njegov položaj v Rimu postal kočljiv. Siratori je zaradi tega zahteval sam svojo razrešitev zaradi starosti in bolezni. Z druge strani se pa trdi, da je njegov odhod v zvezi z dogodki v Evropi in da mu je treba japonski vladi podati osebno poročilo o stanju v Evropi.

Italija

Rim, 3. sept. Italijanska vlada in italijanska javnost mirno gledata na današnje dogodke v Evropi. Italijansko stališče v sedanjem položaju je znano. Italijanski narod zaupa svoji vladi in ve, da bo izdajala samo ukrepe, ki bodo koristili Italiji in njenemu ljudstvu.

ozemlje ter prestopili tudi nemško mejo in pet kilometrov daleč prodrli na nemško ozemlje.

Pri jutranjem zračnem napadu na Varšavo so porušili in zažgali predmestje Konstantin. Vsega je bilo dozdaj bombardiranih 20 poljskih večjih mest. Pri tem je izgubilo življenje nad 1500 civilnih oseb; zlasti žensk in otrok.

Lublin, 3. sept. AA. Pat: Nezavarovano mesto Lublin so nemška letala danes spet večkrat bombardirala. Vrgla so precej bomb na razne mestne okraje. Ubilih je bilo 41 ljudi, 62 pa ranjenih. Med njimi je tudi pet otrok.

Kjelece, 3. sept. AA. Pat: Po poročilih protiletalske obrambe o nemškem bombardiranju večraj v vojvodstvu Kjelece, ki mejijo na krakovski vojvodstvo, so Nemci izvedli številne napade na civilno prebivalstvo v mestih, vaseh in kmetijah. Nemška letala so rabila bombe s strupenimi plini. V mestih Mislence, Volbrom in Robčice je veliko število ljudi ranjenih, posebno mnogo otrok. Točno število ranjenih in mrtvih še ni ugotovljeno. Sovražna letala so metala na ta mesta balončke napolnjene s strupenimi plini.

Nemška letala so danes zjutraj ob 6.15 izvedla nov napad na Varšavo. Ob 8 je sledil drugi napad. Poljska letala so napad odbila s pomočjo protiletalskih topov.

Davi ob prvem letalskem napadu na Varšavo, je poljski pilot podpolkovnik Polusinski hrabro napadel 12 lahkih nemških bombnikov. Ob 8 je Polusinski nenadno naletel na nemške bombnike. Leteč nad njimi je sestrelil en nemški bombnik, ostali pa so takoj začeli streljati nanj s strojnimi. Njegovo letalo je bilo zadeto. Čeprav je bil Polusinski ranjen, se mu je vendar posrečilo z višine 3000 m spustiti se nazaj na svoje letališče.

Berlin, 3. sept. Nemci poročajo, da so nemške čete zavzele slavno bojiščno mesto Censtohovo.

Vojna tudi s Slovaško

Bratislava, 3. sept. b. V soboto zvečer se je razširila vest, da bosta britanski in francoski poslanik zapustila Bratislavo. V uradnih krogih smatrajo odhod francoskega in angleškega poslanika kot začetek sovražnosti med antanto in Slovaško.

Angleži ujeli nemški parnik »Bremen«

London, 3. sept. b. Nemški čezoceanski parnik »Bremen«, ki se je vračal iz Amerike, je zaustavil angleški rušilec in ga prisilil, da je zaplul v neko angleško luko.

Vojni ukrepi v Romuniji

Bukarešta, 3. sept. m. Uvedena je stroga cenzura časopisja in izdani so ukrepi proti širjenju alarmantnih vesti. Romunska vlada je izdala naredbo proti špekulantom z življenjskimi potrebščinami. Prve vesti, ki so prispеле v Bukarešto o vojnem stanju med Anglijo, Francijo in Nemčijo, so napravile v vseh krogih globok vtis. Romunija je čvrsto odločena, da ostane nevtralna.

Novi sovjetski poslanik pri Hitlerju

Berlin, 3. sept. b. Včeraj je prišel v Berlin novi sovjetski veleposlanik Aleksander Skvarča s sovjetskim generalom Maksimom Gorkajevom in nekaterimi vodilnimi člani sovjetskega generalnega štaba. Novi sovjetski veleposlanik Skvarča je bil sprejet od kanclerja Hitlerja, kateremu je predal svoje akreditive.

Manifestacije v Varšavi

Varšava, 3. septembra. Vest, da sta Anglija in Francija kot zaveznici Poljske začeli vojno z Nemčijo, je izzvala veliko

Milijonska stvar pred celjskim sodiščem

Celje, 2. septembra.

Danes dopoldne je bila razglašena v tem procesu, ki je vzbujal precejšnje zanimanje publike in o katerem smo že poročali v naših prejšnjih številkah, oprostilna sodba glede vseh kaznivih dejanj.

Iz dokaznega postopanja navajamo, preden preidemo k priobitvi, sodbe, nekaj važnih momentov, ki so zadevo popolnoma pojasnili.

Primerna in pravilna cenitev leta 1935.

Zaslišana sta bila med drugimi pričami tudi viš. sod. oficijal Verhovnik Oroslov in žegovnik Filip iz Prevalj, ki sta izjavila enako kakor poprej tudi sod. starešina dr. Rajhman, ki je cenitev leta 1935 odobril in vzel za podlago dražbe, da sta cenitev v letu 1935 pregledala in da sta jo smatrala za razmeram leta 1935 popolnoma primerno; nasprotno, da so se celo nekatere stranke pritoževale, da je cenitev previsoka. Pojasnila sta tudi obupno stavbno stanje hiše Ilirske družbe. Glede cen, ki jih je navedel viš. sod. oficijal Ferjančič o neprimernosti Ilirske, sta navedla, da niso pravilne.

Prav zanimivo je bilo zasliševanje prič gg. Pleinera Rudolfa, viš. upravitelja grofovih posestev v Črni in lesnega trgovca v Dovžah Casa Franca, ki sta z ozirom na cenitev Lečnika Ferdinanda, ki naj bi bil po izjavi priče Ferjančiča najboljši cenilec prevaljskega sodišča, izjavila, da je ta njegova cenitev nesmisel. Pleiner je izjavil, da je grof takoj pripravil prodati svoje skoraj 3000 ha obsegojoče gozdove samo za polovično ceno, kakor jo je navedel cenilec Lečnik za gozdove Ilirske v letu 1935, to je v času najhujše gospodarske krize in povrh še »darovati vse svoje drugo zemljišče od približno 500 ha, svojo graščico, žago z vsemi pritlikinami, vse hiše; Casa Franca pa je pojasnil, da se je njihova trdka sama zanimala za nakup gozdov Ilirske, da pa so cene za takratne razmere bile za njih previsoke in da kot dober poznavalec gozdov Ilirske lahko izjavi, da je bila cenitev v letu 1935 pravilna.

Tudi izvedena priča Kramer, bančni prokurist v Slovenjgradcu, je kot dober poznavalec prevaljskih razmer pojasnil, da so po njegovem bili gozdovi z ozirom na obupno nizke cene lesa pravilno cenjeni.

Izvedencu Glaserju, ki je moral sam priznati, da od leta 1924, ko je bil cenilec hiš v zapuščinski zadevi A 88/23, ni bil več v Prevaljah in da obupnega stanja hiš Ilirske leta 1935 ni poznal, pa so branilci obtožencev dokazali, da je njegovo cenilno mnenje nevzdržno. Zlasti pa glede rudniške restavracije na Lešah, ki je bila ocenjena po njem na preko 100.000 din, dočim je bila v cenitvi rudarske posesti v I 8/35, kjer pa ni bil dr. Senčar sodni komisar, s pritegnitvijo treh sodnih cenilcev ocenjena na 10.000 din, od kupa pa pozneje podrti, ker se popravila niso izplačala.

Ravnatelj Praštedione gg. Zupane Florian in dr. Orožen sta na podlagi dopisov obrazložila, da je Flaschberger sam slikal stanje za zavod v temnih barvah, da bo banka utrpela veliko izgubo in da računajo kvečjemu z izkupičkom 1.500.000 dinarjev, tako da bo banka z ozirom na visoke prednostne terjatve prišla ob večji del svoje terjatve.

Pojasnila sta tudi, da je bila banka pripravljena sprejeti plačilo v knjižnicah še pred predlagano dražbo nepremičnin Ilirske, da pa Flaschberger nikoli ni hotel staviti kakih konkretnih ponudb, dasi sta ga v korespondenci naravnost prosila, da to stori in da je ravno to obnašanje Flaschbergerja bilo povod, da je banka sama stavila skupni dr. Senčar, Sedej, Veržun ponudbo, kakor jo je prej stavila Flaschbergerju in da je dobila v smislu sklenjenega dogovora celo več, kakor bi bila dobila od Flaschbergerja. Tudi sta poudarjala, da banka ni prav nič oškodovana, ker veljajo za njih vložne knjižice kot 100 odst. kritje.

Dr. Senčar ni zakrivil odprave konkurz Ilirske

Zaslišan je bil tudi mariborski odvetnik gospod dr. Miler Fero, ki je bil v konkurzu Ilirske leta 1935 konkurzni upravitelj ter pojasnil, da je on stavljal predlog za odpravo konkurza po izvršenih obširnih informacijah o vrednosti premoženja Ilirske, ko je prišel do prepričanja, da ni premoženja za kritje stroškov konkurza. Med drugim je navajal, da mu je Flaschberger sam odsvetoval plačilo zapadlih zavarovalnih premij banki »Slavije« od približno 38.000 din. češ da so premije previsoke in hiše zanč. Glede vrednosti stavb, katerih vrednost je Flaschberger v konkurzu napovedal za približno 1.300.000 din, je izjavil, da je bila ta cena previsoka.

Včerajšnje popoldne so se prebrali vsi obširni spisi.

navdušenje v poljski prestolnici in se je bliskovito razširila po vsej državi. Navzlic nevarnosti letalskih napadov so tisoči in tisoči ljudstva pridli pred angleško in francosko poslanstvo ter izražali tam svojo hvaležnost. Francoski poslanik je imel na množice kratek nagovor, v katerem je poudarjal pomen vojne, ki se je danes začela.

Varšava, 3. sept. AA. Pat: Zunanji minister Beck se je obrnil na množice ljudstva, ki so se zbrale pred angleškim veleposlaništvom, in dejal: Bilo mi je do tega, da se pridružim predstavniku Nj. Vel. kralja Jurija VI., njegovi ekscelenci veleposlaniku Cunardu v tem zgodovinskem trenutku, ko dva plemenita naroda angleški in poljski dajeta roko drug drugemu, da bi ramo ob rami branila svobodo. Velika Britanija se ne bo razočarala nad Poljsko, Poljska pa ne bo razočarala Velike Britanije. Če kdo doživi razočaranje, to gotovo ne bomo mi.

Ukrajinci složni s Poljaki

Varšava, 3. septembra. AA. Pat: Na zgodovinski seji skupščine, ki je bila sklicana na izredno zasedanje, je predsednik vlade Skladkowski dal izjavo, ki jo je skupščina poslušala stoje in sprejela z velikim odobravanjem. Skladkowski je med drugim dejal: »Mi smo glede usode naroda in države mirni in bomo dobili vojno, ki nam je bila vsiljena.«

Podpredsednik skupščine, Ukrajinec Mudrij, v imenu svojega prebivalstva kakor tudi poslanec Zeibemanna v imenu Judov, sta dala izjavo lojalnosti do poljske države ter izrazila pripravljenost na vse žrtve za obrambo Poljske. Svojo izjavo je Skladkowski podal tudi v senatu, ki se je sestel po zasedanju skupščine. Skupščina in senat sta sprejela spremembo volilnega zakona, ki ukinja člen o inkompatibilnosti poslanca mandata za aktivno službo v vojski. S to spremembo bo omogočeno poslanecem in senatorjem stopiti v vojne vrste, ne da bi izgubili pri tem svoj mandat. Skupščina in senat sta sklenila, da se ustanove ožji parlamentarni odbori, ki bodo imeli oblast obeh domov,

Najprej je zastopal g. državni tožilec stališče, ki ga je že poudarjal v obtožnici. Zastopnik konkurzne mase Ilirske rudarske družbe dr. Jančič se je pridružil kazenskemu postopanju za škodo, kakor jo navedla obtožnica, dr. Stefanovič Enil kot zastopnik Flaschbergerja pa se je tudi pridružil kaz. postopanju z zneskom 321.000 din, za katerega bi naj bil oškodovan Flaschberger.

Nato so sledili obrambni govori in je prvi govoril dr. Lovrec, odvetnik iz Slovenjgradca, kot branilec obd. Veržuna in predlagal njegovo oprostitve že iz razloga, ki ga je dr. tožilec sam navedel. Sledil je nato temperamentni obrambni govor dr. Stora kot branilca obdolženega dr. Senčarja. Dr. Stora je pobijal obtožnico in končno predlagal, naj se izreče za vse obtožence oprostitna razsodba.

Izvajanjem branilca dr. Stora se je v enako temperamentnem govoru pridružil branilec dr. Juhart, ki je branil obdolženca Sedeja in Kralja.

Po končanih zaključnih govorih je bila ob 24 razprava končana in je izjavil senatni predsednik, da bo sodba razglašena drugi dan, to je v soboto ob pol 12 dopoldne.

Oprostilna sodba

je sodišče razglasilo danes ob 12. uri in utemeljilo, da ni prav nobene dejanske in pravne podlage za obtožnico. Sodišče se je prepričalo, da so obdolženci postopali pri cenitvi popolnoma pravilno in da je tudi smatrali cenitev kot objektivno pravilno. Posebno je že sodišče ugotovilo, da izjava, katero je podal obdolženi Kralj v pisarni dr. Pihlerja, nima nobene vrednosti, ker je bila ta izjava izsiljena na ta način, da se je Kralju obljubilo, da se proti njemu milijonska tožba ne bo vložila. Sodišče se je nato sklicevalo na številne izpovedbe popolnoma verodostojnih prič, kakor starešine dr. Rajhmana, dr. Milerja, izvedencev Pleinera in izvedeno pričo Casa, ki so vsi potrdili, da je bila cenitev popolnoma v redu in da je odgovarjala tedanjim prilikam intendantu času.

Z oprostitno razsodbo je dobil dr. Senčar, kakor tudi ostali obtoženci končno zadoščenje za skoraj triletno gonjo.

Mariborski drobiž

Dva požara v enem dnevu. Včeraj so bili mariborski gasilci kar dvakrat alarmirani ter so morali nastopiti s svojimi orodji. Prvič je bil alarm okrog 13. Ogromen stebel črnega dima se je dvignil v Strmi ulici kviku. Povzročil ga je goreč katran, ki se je vnel pri gradnji novih skladišč Mestnih podjetij v Strmi ulici. V stroju za kuhanje asfalta je vsebina kotla prekipela ter se je na obeh straneh izlila iz stroja ter prišla v stik s plameni pod kotlom. Naenkrat je bil ves stroj zavrt v plamene. Delavci, ki so bili zaposleni pri stroju, pa so se hitro znašli ter so začeli ogenj gasiti s peskom. Takoj so bili na mestu nevarnosti tudi gasilci, ki so delavcem pomagali pri gašenju, tako da je bil požar kmalu pogasjen. Ogenj je povzročil okrog 2000 din škode na stroju. Mnogo usodnejši je bila pa požar, ki je nastal sredi okrog 19 z Zrkovih pri Mariboru. Na vzhodu mesta se je dvignil ogromen ogenj sij, katerega je več sto ljudi opazovalo z mesta. Z Zrkovih je gorelo gospodarsko poslopje s hlevi in svinjaki, last posestnika Antona Slambergerja. Požar je nastal najbrž zaradi slabega dimnika na svinjski kuhinji ter je z bliskovito naglico zajel s slamo pokrita poslopja. Grozil je tudi hiši in sosednjim zgradbam, s katerih se je že začelo kaditi, ko so posegli vmes gasilci, ki so prihiteli na pomoč iz Maribora, Pobrežja, Studencev in Radvanja s svojimi motorškimi, z brizgalnimi na ročni pogon pa so prišla na pomoč gasilci od Marije v Brezju, iz Radvanja, Peka in Sv. Miklavža. Bilo je usodno, ker v vasi ni bilo druge vode na razpolago kakor v vodnjakih. Motorke so zaradi tega napravile verigo ter so črpale vodo iz 1 km oddaljene Drave. To je rešilo situacijo, ker so ročne brizgalne vodnjake kmalu izpraznile. Požar so po daljšem naporu pogasili, goreča poslopja pa so bila popolnoma uničena. Ogenj je povzročil okrog 100.000 din škode.

Dva v nesrečno smrt. V neki gostilni na Aleksandrovi cesti se je danes dopoldne okrog pol 10 ustreli 26 letni Rudolf Grobelnik iz Ribnice na Pohorju. Najel si je sobo, komaj pa je zaprl vrata za seboj, je z »potil strel. Zadel se je v srce s službenim samokresom ter je bil pri priči mrtev. — Drug primer se je pripetil v noč na nedeljo na Tezmem. Tam se je ustreli iz flobertovke v prsi 20 letni Franc Kajzer, Nezvestnega so ga reševalci zapeljali v bolnišnico, kjer upajo, da ga bodo ohranili pri življenju.

Vojna vlada v Angliji

London, 3. sept. TG. Izšlo je uradno poročilo, da je Chamberlain sestavil svojo vojno vlado, ki sestoji iz 8 ministrov. Iz prejšnje vlade ostanejo na svojih mestih: Chamberlain, lord Halifax, lord Chaitfield, Hore Belisha, sir Kingsley Wood. Na novo vstopijo v vlado Winston Churchill kot minister za vojno mornarico, sir Samuel Hoare kot notranji minister in kot državni minister brez listnice lord Hankey.

V zvezi s preosnovno angleške vlade je bivši zunanji minister Eden imenovan za ministra dominionov, lord Stanhope je imenovan za lorda predsednika, sir Inskip za lorda kanclerja, John Anderson pa za ministra notranje varnosti.

London, 3. sept. TG. Popoldne je bila seja spodnje zbornice, na kateri je Chamberlain sporočil, da se Anglija nahaja v vojnem stanju z Nemčijo. Dodal je, da se je vse delo, ki mu je posvetil svoje življenje, sedaj zrušilo zaradi enega samega človeka.

Poljaki se v Gdanskju še vedno drže

Varšava, 3. septembra. o. Oddelek vojske v utrdbah na Westerplatte aredi pristanišča v Gdanskju, se še vedno junaško drži na svojem mestu navzlic silnim, premočnim napadom nemške vojske, letalstva in brodogradnje. Westerplatte je neprestano pod ognjem topov s celine in z nemške križarke »Schleswig Holstein«, ki je že pred tednom dni priplula v gdanski pristanišč. Postojanka na Westerplatte je izrednega vojaškega pomena, ker nadzoruje dostop v luko. Jedro Gdanskja je od tega mesta oddaljeno za 4 kilometre. Na Wester-

platte je bilo do sedaj poljsko pristanišče in munijsko skladišče. Poljska ga je dobila v vojni z boljševiki leta 1920. in je imela pravico tam imeti spravljeno orožje in strelivo. Ni se pa ta pravice posluževala vse do leta 1933, ko je prišel na oblast narodni socializem. Ko se je razmerje med Poljsko in Nemčijo zaostrilo, je Poljska to postojanko utrdila in posadko ojačila tako, da ji nemška vojska sila ni mogla v treh dneh do živčega, kljub številnim napadom.

platte je bilo do sedaj poljsko pristanišče in munijsko skladišče. Poljska ga je dobila v vojni z boljševiki leta 1920. in je imela pravico tam imeti spravljeno orožje in strelivo. Ni se pa ta pravice posluževala vse do leta 1933, ko je prišel na oblast narodni socializem. Ko se je razmerje med Poljsko in Nemčijo zaostrilo, je Poljska to postojanko utrdila in posadko ojačila tako, da ji nemška vojska sila ni mogla v treh dneh do živčega, kljub številnim napadom.

London in Pariz v prvih urah vojne

London, 3. septembra. Takoj, ko je bila londonskemu prebivalstvu sporočena vest o vojnem stanju z Nemčijo, je prišel tudi že prvi alarm o letalskem napadu; takoj, ko so sirene zatulile, se je odzvalo vse prebivalstvo Londona, da se zavaruje pred približujočim se sovražnim napadom. Vse ulice mesta so se takoj izpraznile. Reuterjev poročevalski urad, ki je v polnem delu, je zahteval zaščito v posebnem zaklonišču. Nekoliko pozneje pa so bili izdani signali, da je nevarnost zračnega napada minula. Pozneje se je ugotovilo, da je več o sovražnem zračnem napadu došla zaradi tega, ker so opazili eno letalo, ki se je približevalo mestu z juga, a niso mogli takoj ugotoviti njegove identitete. Kmalu zatem so ga pa prepoznali kot prijateljsko letalo, last ministrskega predsednika.

London, 3. septembra. b. Ko je Velika Britanija napovedala Nemčiji vojno, sta angleški kralj in kraljica bila v svojem zasebnem stanovanju v buckinghamski palači, kjer sta mirno preživela dopoldne. Ob 11.15 sta poslušala po radiu govor angleškega ministrskega predsednika Chamberlaina.

London, 3. sept. m. Angleško notranje ministrstvo je izdalo naredbo, da so za tri mesece preprečene vse komunistične manifestacije.

Pariz, 3. sept. Danes popoldne je francosko zunanje ministrstvo službeno sporočilo vsem tujim diplomatskim zastopstvom v Franciji, da je francoska vlada sklenila, da se začne od 3. septembra 1939 od 17 dalje izvrševati obveznost Velike Britanije in Francije do Poljske, ker je Nemčija odklonila, oz. sploh ni odgovorila na demaršo.

S tem je vojna med Francijo in Nemčijo uradno razglašena.

Pariz, 3. sept. Francoski poslanik v Berlinu je ob 12.30 poslal pri nemški vladi za potni list in potem z vsem osebjem poslanstva odpotoval iz Nemčije. Tudi nemški odpravnik poslov v Parizu je odpotoval iz Pariza.

Novica o vojni napovedi ni francoskega prebivalstva nič presenetila. Od davi je prebivalstvo pričakovalo to novico. Zunanje lice Pariza se ni zaradi tega dogodka nič spremenilo. Edino manj prometa je po ulicah.

»N'mav čez izaro«

Naročajte Slovenski dom!

Te dni je minilo leto dni, odkar je v Škocijanu umrl koroški borec in voditelj župnik Vinko Poljanec. Slovenski dijaki so na njegovem grobu postali njegov spomin & skromno slovesnostjo, kot jo dopuščajo trenutne razmere, ki so v znamenju prevelike napetosti, da bi se mogel takim trenutkom dati primeren poudarek. »Koroški Slo-

Na Sadržju pri Selah so te dni blagoslovili prenovljeno znamenje Brezmadežne, ob katerem se je pred 90 leti — po ustnem izročilu — zgodil čudež. Nekemu fantu se je na tem mestu prikazala Marija in mu obljubila svojo pomoč, ko bo težko obolel. Kmalu nato je fant zares zbolel in se zatekel za pomoč k Brezmadežni. Bil je zares ozdravljen. V spomin na to so vsačani postavili znamenje, ki pa je tekom desetletij začelo razpadati. Po pripovedovanju domačinov pa se je zadnje čase zopet neki fant iz Šajde zatekel na ta kraj, ker je hudo obolel na nogi in mnogo trpel. Bil je uslišan in ozdravljen. To je dalo menda povod, da so se kmetje iz Šajde zedinili in na istem mestu postavili novo znamenje v obliki male kapelice. Znotraj je krasijo lepe nabožne slike in krassen kraj Brezmadežne. Nove slike je izvršil dobro selanski slikar samouk Janko Ogris.

Ljubljana

Ljubljansko gledališče

Drama — Začetek ob 20.

4., 5., 6. septembra zaprto, ,
Četrtek, 7. septembra: Velika ekušnjava, Iz
ven. Znižane cene od 20 din navzdol.
Petek, 8. septembra: Upniki, na plan! Izven
Znižane cene od 20 din navzdol.
Sobota, 9. septembra: zaprto.

Opera — Začetek ob 20.

Ponedeljek, 4. septembra: zaprto.
Torek, 5. septembra: Ero z onega sveta, Slav
nosna predstava v proslavo rojstnega dne Nj. Vel
kralja Petra II. Izven. Znižane cene od 30 di
navzdol.

Sreda, 6. septembra: zaprto.
Četrtek, 7. septembra: Plesni večer na Izvirno
slovensko glasbo. Izven. Znižane cene od 30 din
navzdol.

Danes prične vpisovanje gledaliških abonen
tov za novo sezono 1939-40. Prijave sprejema
uprava dnevno od 10 do 12 in od 15 do 17 v
veži dramskega gledališča. Razpisani so: premijer
ski abonma, stalna abonmaja Sreda in Četrtek ter
reda A in B. Cene kot lani. Predstav dobi abonen
38, 20 dramskih in 18 opernih, odnosno opretnih
Lanekim abonentom so njihovi sedeži rezervirani
ni do sobote 9. t. m. opoldne, od ponedeljka 11.
t. m. dalje pa so vsi razpoložljivi sedeži na razpo
lago drugim interesantom. Prijavi vabi vse prija
telje gledališča, da stopijo v krog stalnih posetni
kov naših predstav.

vsem svojim potrebam. Navezana je na uvoz živine iz drugih držav, predvsem na Jugoslavijo. Ta stvar pa je draga, kakor je pač drag vsak uvoz za državo, ki ima še toliko drugih potreb. Zato se v Italiji zdaj na vso moč prizadevajo, da bi dvignili povsod, kjer se le da, svojo lastno živinorejo. Istra in Goriska je posebno prikladna dežela za živinorejo. Treba ji je samo še posvetiti večjo pozornost. In to pozornost so ji v Italiji tudi res sklenili posvetiti. Le 12 odstotkov površine v Istri je danes pokrite s pašniki. Treba bi jih bilo na vsak način povečati. Gozdni predel v Istri obsega 42 odstotkov površine. Tu bi bilo treba poskrbeti tudi za dobre gozdne pašnike, po kraških predelih pa, kolikor bi se le dalo, pa zasadiš gozd. To ne bi bilo koristno le za kmete, pač pa gotovo v nič manjši meri tudi za državo, ker bi s tem zelo pozvignila živinorejo. Kmetje sami pa nimajo sredstev, da bi to dosegli, niti njihove zadruge in celo občine ne. Država bi morala dati za te stvari izdatno podporo. Istra ni tako bogata dežela, da bi mogla suma izhajati s tem, kar pridela. Gospodarsko stanje ljudi v Juljski Krajini je danes precej žalostno in se samo z žrtvami kmeta ne more zboljšati. Zato bodo tukašnji kmetje hvaležni vsakomur, kdor bi jim priskočil res na pomoč in sicer tako, da bi imel od tega tudi kmet kaj koristi in ne samo država.

Za kratek čas v teh napetih dneh

Da časi le še niso tako resni, priča dogodek, ki se je pripetil 2. avgusta v Pulju. Pridrli so ob 6 zvečer ob morski obali oslovske dirke. Nabralo se je na teh tekmah toliko ljudi, kolikor bi jih bilo na drugo prireditve gotovo težko privabiti. Oslovske dirke so vendar le nekaj posebnega, zlasti pa še v časih, ki jih zdaj preživljamo. Za tistega osla, ki bo prispel prvi na cilj, je bila določena precejšnja nagrada, prav za prav kar tri: radio aparat, kuhinjska posoda in šivalni stroj. Druga nagrada je bila štedilnik, tretja pa tapcirano pohištvo. Naslednjih osem (seveda ne oslov, pač pa njihovih gospodarjev) je pa dobilo tolažilne nagrade.

Izseljencem iz Francije

Izzeljenski duhovnik iz Francije Stanko Grima
poroča: Zaradi vojnega stanja med Anglijo, Fran-

cijsko in Nemčijo obveštam vse izseljence iz Fran-

cije, ki so v domovini, da je za sedaj povratek v

Francijo nemogoč. Edina pot, ki nam je bila še

prosta, nam je sedaj onemogočena. S tem prekli-

cujemo vsa naša prejšnja navodila, ki smo jih spo-

rožili po radiu in časopisju glede povratka v Fran-

cijo. Vsi naj ostanejo mirno doma pri svojih sorod-

nikih. Veako spremembo glede povratka daje Ra-

faelova družba v Ljubljani, Tyrseva cesta 31.

Pevski zbor Glasbene Matice v Ljubljani. — Ponedeljek in torek, 4. in 5. t. m. od 18—19 prijava novih pevk in pevcev v sobi št. 6 v Vegov ulici. — V torek ob 20 sestanek in vaja vsega mešanega zbora v Hupadovi dvorani. — V ponedeljek ob 20 seja odbora in rediteljskega odseka.

— Odbor.
Ravnateljstvo Srednje glasbene šole (državnih konservatorij) opozarja: 1. da se sprejemajo novi gojenci še danes in jutri v konservatorijske pisarni. 2. Da bodo sprejemni izpili od 6. do 10. t. m. 3. Bivši gojenci drž. konservatorija se lahko vpišejo na srednjo glasbeno šolo do 15. t. m. 4. Redni pouk se prične v ponedeljek 18. t. m. ob 15. Vpisanje na visoko šolo (akademijo) bo začetkom meseca oktobra.

**Pomanjkanje mesa
je opozorilo na umnejšo živinorelo**

Te dni smo brali v časopisju, da po italijan-
skih restavracijah sme dobiti vsak gost na mizo
le enkrat na dan meso. Ni nobenega dvoma o
tem, zakaj je italijanska vlada izdala ta odlok:
Italija nima toliko živine, da bi mogla zadostiti

Šport čez nedeljo

Hašk porazil Ljubljano s 3:1 (2:0)

Še pred napovedano uro sta prišli na igrišče obe moštvi v naslednjih postavah: rdeči Haškovi v postavi: Cindrič—Gajer, Konstantinovič—Zelev, Pajević, Domačin—Medarič, Hitrec, Duh, Duković in Zupančič.

Ljubljana v svojih zelenih dresih pa v naslednji zasedbi: Lindtner—Ceglar, Gomezelj—Vodišek, Pupo, Preisinger—Jež, Cankar, Grintal, Serčer in Erber.

Hašk je nastopil torej v svoji najmočnejši postavi. Manjkal mu je le dolgi Zmar v голу, katerega pa je sijajno nadomestil novi Haškov golman Cindrič, ki je danes — z veliko srečo sicer — ubranil nekaj tako lepih in ostrih strelcev, tako da Hašku ne bo treba biti prav nič žal za Zmaro. V doglednem času bo imel v Cindriču še boljšega golmana kakor ga je imel doslej. Posebna prednost Cindriča pa je še v tem, da se zna sijajno postavljati. Poleg novega Cindriča smo na levem krilu opazili tudi starega ilirijanskega igralca Zupančiča, po domače Pikiča, ki se je iz Gradjankega preselil v Haško. Ljubljani pa je predvsem manjkal odlični in borbeni Bertoncelj v ožji obrambi. Priprani smo, da Ljubljana danes z Bertonceljem v ožji obrambi ne bi izgubila tako, kakor je. Pa tudi sicer se danes našim igralcem ni kaj mnogo ljubilo. Zdi se, da so stvari, ki vrše v zraku in pogovori na ulicah vplivali tudi na formo, odločnost in borbenost slovenskega ligasa z izjemo nekaj minut v začetku prvega polčasa in prvih dvajsetih minut drugega polčasa, ko je Ljubljana gospodarila na igrišču. Prve dve tekmi v hrvatsko-slovenski ligi edino slovenskemu zastopniku nista prinesli nobene pike in razmerje v golih 8:1. Krepko smo se še držali na zadnjem mestu med desetimi klubi. Škoda... Upali smo več.

Kratek potek igre: Ljubljana takoj v začetku ostro napada. Igra je hitra, živahna in lepa. S kratkimi pasovi in po Erberju skuša prvi Ljubljana do nasprotnikovega gola. Lep predložek desnega krila Ljubljane Ježa. Erber ostro strelja na gol, toda golmanu v roke. Haškov golman Cindrič je že takoj ob prvem strelu na svoje svetlišče pokazal, da mu bo težko kaj zabiti. Ljubljana še naprej učinkovito napada. Zdi se, da ob taki igri Ljubljana nikakor ne more izgubiti. Toda kaj kmalu se znajde tudi Haškovo moštvo. Hašk se razgira in začne pritiskati tudi na drugo stran igrišča. Glavna moč poleg hitrega in okretnega Medariča je še v Haškovem napadu še vedno Hitrec. Ta stavi in prebrisani igralec še vedno zaostaja za ostalimi igralci v napadu, vendar zna sijajno graditi igro, deliti žoge in kadar je potrebno tudi ostro, učinkovito in natančno streljati. Zlasti danes je bil prav dobro razpoložen. V 14. in 15. minuti se je dobro izkazal Lindtner. Dva hitra protinapada Ljubljane in dva ostre strela Ježa in Grintala se končata v golmanovih rokah. V naši obrambi in krilski vrsti je zlasti elaba leva stran. Naši premalo pazijo na nevarno Haškovo desno krilo Medariča, ki je večkrat nepokrit. To je bil povod za prvi gol. V 20. minuti je čisto nepokriti Medarič lepo predložil Duhu, ki ni mnogo okleval, ampak

takoj streljal na gol. Lindtner je malo opletal z rokami in že je bila žoga v mreži. 1:0 za Haško. Ljubljana se skuša uveljaviti s protinapadi, vendar ne preveč uspešno. Slabo in netočno dodajanje ne more roditi uspeha. Kmalu ponovi obramba isto napako. Nevarni Medarič se še vedno prosto spreha po igrišču. Lep predložek z desne strani Hitrec sijajno izrazi in strelja naravnost v desni kot gola. Žoga je dobesedno obtičala v desnem gornjem kotu mreže. Strel je bil oster in natančen. Oba prva gola sta padla na isti način in oba gola bi ožja obramba ob malo večji pazljivosti lahko preprečila. Ljubljana ne klone in izvede v svojem moštvo malo rošado. Pupo gre na desno zvezo, Serčer za srednjega pomočnika, Cankar pa na desno krilo. Jež se pa pomakne na levo zvezo. V tej postavi igra potem Ljubljana do konca. Tik pred koncem prvega polčasa se šepajoč odstrani iz igrišča Duković, ki pa v drugem polčasu takoj spet nastopi. Tik pred koncem Pupo za las zgreši Cindričev gol. Z rezultatom 2:0 gredo igralci na desetminutni počitek v kabine.

3:1.
Prvih dvajset minut drugega polčasa popolnoma pripada Ljubljani. Hašk je skoraj izginil iz igrišča in vse čas se igra samo na Haškovi strani. Naš napad ustvari nekaj ostrih in lepih napadov. Pred Haškovim golom je velika nevarnost, vendar Haškova obramba ne izgubi živcev. Konstantinovič in Cindrič sta vedno na mestu. Nekaj gre pa še čez, kar so gledalci videli že v голу. V enajsti minuti se ponovno sijajno izkaže Haškov golman. Z drznim ekokom na noge Erberju je Cindrič rešil sigurno gol. Oster Haškov napad lepo brani Lindtner. Končno se tudi Ljubljani nasmeje sreča. V petnajsti minuti da Cankar lepo z desnega krila na levo Erberju, slednji Grintalu in že je žoga v mreži. 2:1. Cindrič je sicer skušal posredovati, toda zaostajajoč. Častni gol, ki ga je dosegla Ljubljana je v tem delu igre več kot zaslužen. Kmalu pa se Hašk otrese Ljubljane in začne napadati. Igra postaja odprta in se začne pomaloma prenašati na ljubljansko polovico igrišča. V 36. minuti prodre med obema branilcema Ljubljane levo krilo Haška Zupančič, se znajde pred brezmočno Lindtnerjem in postavi končni rezultat 3:1. Ljubljana čuti, da ne bo mogla več izravnati in začne popuščati. Rezultat se ne menja na nobeni strani več.

Tekmo je sodil v odličnem slogu, z avtoriteto in brez napak Zagrebčan g. Bažant. Na igrišču pa je bilo kakih 800 gledalcev.

Tabela hrvatsko-slovenske lige

Gradjanski	2, 2, 0, 0, 8:0	4 točke.
Hašk	2, 2, 0, 0, 7:2	4 točke.
Sašk	2, 2, 0, 0, 3:2	4 točke.
Slavija (Osijek)	2, 1, 1, 0, 7:4	3 točke.
Bačka	2, 1, 0, 1, 4:6	2 točki.
Concordia	2, 0, 1, 1, 2:5	1 točka.
Varaždinska Slavija	2, 0, 1, 1, 0:1	1 točka.
Hajduk	Split 2, 0, 1, 1, 1:2	1 točka.
Split	2, 0, 0, 2, 2:6	0 točk.
Ljubljana	2, 0, 0, 2, 1:8	0 točk.

Velike avtomobilске dirke v Beogradu

Beograd, 3. septembra.

Danes dopoldne ob 11 se pričele v Beogradu motociklistične in avtomobilске dirke na poti okoli Kalemegdana. Ob 11 se je pričela najprej propagandna motociklistična dirka.

Startali so najprej motocikli 250 ccm na 22 km 352 m dolgi progi. V prvi dirki je zmagal Dušan Breznik (Motoklub, Ljubljana) s povprečno hitrostjo 52 km na uro. Vozil je 14.29. Drugo mesto je zavezl Borosavljevič (Belgrad), tretje mesto pa Stojič (Belgrad).

Dirka s prikolicami na progi, ki je bila dolga 13 km, 970 m: 1. Damilčević, 2. Mastak, 3. Vrković. V propagandni tekmi motociklov 750 ccm, na kateri so tekmovali policijski stražniki v Beogradu, je zmagal Čorak, ki je vozil 9.35.3 na okrog 13 km dolgi progi, s povprečno brzino 86 km na uro. Drugi je bil Margetič, tretji Vukotić. Vsi so vozili na »Indiane« motorjih.

Peta dirka z motocikli do 1000 ccm: skupno 15 krogov, oziroma 41 km 910 m. Startalo je 12 tekmovalcev: 1. Jurčič (Zagreb) 24.2 tri petine na motorju BMW s povprečno brzino 104 km 700 m na uro. Drugi Cihlar Jože (Slovenec), startalo je za Belgrajski motoklub na motorju BMW: 24.45 tri petine. Cihlar je imel majhno nesrečo, ker je pri dvajstem krogu padel, toda ni dobil nobene težje poškodbe in je nadaljeval borbo. Če ne bi bil padel, bi najbrž dosegel prvo mesto, ker je izvrstno vozil in dosegel povprečno brzino 102 km 100 m na uro. 3. Uroič (Zagreb) na motorju »Puch« s povprečno brzino 101 kilometer na uro.

Zatem je bila majhen odmor, nakar so se pričele avtomobilске dirke, in sicer z avtomobili 750 do 1600 ccm. Startalo je pet tekmovalcev na 27 km 940 m dolgi progi. Zmagal je Hormanek (Čeh) s povprečno brzino 85 km na uro. Drugi je bil Bogdanovič (Belgrad) s povprečno brzino 81 km na uro, tretji Savatič (Belgrad) s povprečno brzino 75 km na uro. Inž. Savatič je bil najstarejši tekmovalac, a se je kljub svojem 60 letom zelo dobro držal.

Nato se je vršila dirka športnih avtomobilov 2100 ccm na progi 41 km 910 m — petnajst krogov. 1. Brim (Belgrad) na avtomobilu BMW s povprečno hitrostjo 113 km na uro. 2. Wenkel na istem motorju. Osma dirka športnih avtomobilov z avtomobili 3100 ccm na 41 km dolgi progi. Prvi je bil Romun Jean Caltiani na avtomobilu »Alfa Romeo«. Drugi je bil Vučimirovič (Belgrad).

Zatem je po polurnem odmoru sledila najinteresnejša dirka, v kateri so dirkali avtomobili nemških tvrdk »Auto-Union« in »Mercedes-Benz«, ki so imeli 450 konjskih sil. Pri tej tekmi, ki je znašala 50 krogov, skupno 139 km in 700 m, so nastopili štirje tekmovalci, in sicer Italijan Nuvolari, ki je vozil na »Auto-Union«, potem von Brauchitsch in Lang, ki sta vozila na »Mercedes-Benz«, ter Müller na »Union« in Rarko Bagdanovič. Nuvolari je bil stalno na čelu. Vršila se je interesantna borba med Langom in Brauchitschem za drugo mesto. Lang je po moral po 12.

krogu prekiniti vožnjo, ker ga je pri odskoku zadelo krnilo v prsa in ni mogel dirke nadaljevati. Italijan Nuvolari je vozil vso dirko zelo previdno, vendar pa v krasnem stilu. Dosegel je brzino 127 in pol km na uro. Rezultat je bil sledeči: 1. Nuvolari, 2. von Brauchitsch, 3. Müller, 4. Bogdanovič.

Dirkam je prisostvovalo okrog 75.000 gledalcev, ki so od 11 do 6 zvečer vztrajali na svojih mestih. Dirke so bile v vsakem oziru dobro organizirane in razen majhne nesreče ni bilo nobenih težjih nezdod, tako da so se dirke izvršile v popolnem redu.

Hajduk (Sarajevo) premagal v rokoborbi SSK Maraton (Maribor)

Maribor, 3. septembra.

Snoči, v soboto 2. t. m. se je v dvorani Zadruga gospodarske banke nadaljevalo tekmovalstvo za državno prvenstvo rokoborbe med Maratonom, prvakom dravske banovine in banovine Hrvatske ter RSK Hajdukom iz Sarajeva. Prvega tekmovalca, ki ga je določil tekočateljski Savez v Sarajevu, se Maraton ni mogel udeležiti zaradi tehničnih, predvsem pa finančnih zaprek. Klubu, ki se vzdržuje le z lastnimi sredstvi, skoraj ni mogoče žrtvovati težkih tisočakov le za eno borbo, čeprav gre za prestiž slovenskega športa. Na ta način je dobil Hajduk prvo borbo brez tekmovalca. Nenadoma pa je prišlo v petek brzojavno obvestilo zveze, da se v soboto vrši v Mariboru revanžno tekmovalstvo, na katerega pride sarajevski Hajduk s svojim moštvom. Razumljivo, da Maraton ni mogel v tem kratkem času sestaviti svojega najboljšega moštva; pa je moral nastopiti proti nevarnemu in močnemu nasprotniku v na naglo roko postavljeni sestavi.

Tekmovalstvo je sodil savezni sodnik Katalinič, stranska sodika pa sta bila Kebrič in Radovan.

V prvi točki (bantam kategorija) sta nastopila Dolinšek Maks in Hopek. Državnemu prvaku Hopeku je mladi Dolinšek nudil tak odpor, da je izgledalo, da bo nasprotnik jedva zmagal po točkah. S tehnično napako pa je Dolinšek v 17. minuti omogočil Hopeku zmago s tušem.

V perolahki kategoriji je nastopil Dolinšek Ludvik (M), katerega pa Hajduk ni postavil tekme, pa je Dolinšek zmagal s 3:0.

V lahki kategoriji sta nastopila Babič (M) in Kalazič. Odlični Babič je bil v veliki premočiji je nasprotnika imel večkrat v nevarnem prijetju, Kalazič ga je pri oprostitvi nevarnega prijetja hudo ranil, tako da je Babič bil prisiljen, da se v 19. minuti uda.

V welter kategoriji sta nastopila Blatnik (M)

Državno plavalno prvenstvo

Moški:

Bjelovar, 3. septembra.

Včeraj in danes so bile tukaj na lepo urejenem kopališču Draženovac tekme za prvenstvo Jugoslavije. Doseženi so bili dobri rezultati. Na tekmovalstvu so manjkali naši odlični plavalci dr. iljan, Grkinič in inž. Gazari.

100 m prsno: 12 tekmovalcev. 1. Cerar (Ilirija, Ljubljana) 1:13.9, 2. Bijelič (Belgrad) 1:19, 3. Laškari (Maraton, Maribor) 1:20.4, 4. Korin (Viktorija, Sušak) 1:23.2, 5. Barbieri (Jug, Dubrovnik) 1:23.2, 6. Hribar (Ilirija) 1:23.2.

150 m prsno: 4 tekmovalci. Do 800 m sta se borila Žižek in Bala, nato pa je dubrovniški Slovenec Žižek okrepil tempo in prešel v vodstvo. 1. Žižek (Jug, Dubrovnik) 2:13.8, 2. Bala (Vojvodina, Petrovgrad) 2:21.3, 3. Mihalek (Ilirija) 2:23.7, 4. Bajca (Jug, Dubrovnik) 2:25.9.

200 m prsno: 1. Žižek 2:16 (nov jugoslovanski rekord), 2. Defilipis (Viktorija) 2:22.4, 3. Kurtini (Viktorija) 2:22.4, 4. Lovro Stakula (Jug, Dubrovnik) 2:28.

V drugi skupini so nastopili: Frič, Ilirija 2:29, 2. Pelhan, Ilirija, 2:30.

100 m prsno: Lovro Stakula 1:01.8, 2. Žižek 1:02.4, 3. Ciganovič 1:03.2, 4. Defilipis 1:03.2.

100 m hrbtno: 1. Ciganovič 1:13.2, 2. Marčič 1:14.7.

200 m prsno: 1. Cerar (I.) 2:48.2 (najboljši letošnji rezultat), 2. Kohn (Viktorija) 2:57.6.

400 m prsno: 1. Žižek 4:57.5, 2. Defilipis 5:11.6.

Voda v bazenu je bila lažja od morske vode in je ugajala samo Slovenem.

Zenske plavalne tekme —

Zenske:

Crikvenica, 3. septembra.

Čeprav ni bilo velike konkurence, vendar so bili gledalci s tekmovalstvom zadovoljni. Doseženi so bili sijajni rezultati. Kot prva točka je bilo plavanje na 400 m prsno, v katerem je nastopila samo ilirijanka Draguša Fine in dosegla prav lep čas 6:18.5.

Danes dopoldne se je tekmovalstvo nadaljevalo. 100 m prsno: Werner (Ilirija) 1:32, Boljšje od državnega rekorda! 2. Martin (Ilirija) 1:33.7.

100 m prsno: 1. Beara (Jadranski, Split) 1:13.7. Mnogo boljši rezultat od državnega rekorda! 2. Fine Draguša (Ilirija) 1:14.5. Tudi boljše od državnega rekorda.

Reka : Hermes 3 : 2 (2 : 0)

Tekma se je na zelenem polju končala malo po 12. Vendar s tem vsa reč še ni zaključena. S to tekmo bo imel najbrž še precej opravka kaj-

in Uzelac. Državni prvak Uzelac ni mogel ničesar proti odličnemu Blatniku, ki ga je v 10 minutah položil na lopatice. Sodnik pa te Blatnikove zmag ne prizna. Šele po borbi po točkah je imel Uzelac prednost za eno točko in zmagal s 3 : 1.

Srednja kategorija: Verbošt (M): Ivanič. Odlična državna prvaka sta si enakomerno merila moči, vendar Ivanič ni bil kos dobro razpoloženemu Verboštu, ki ga je presenetil in v treh minutah položil na lopatice.

V polteški kategoriji sta nastopila Orešnik (M) in Osim. Orešnik je v odličnem stilu premagal svojega nasprotnika v 5. minutah.

V težki kategoriji sta se pomerila Vidie (M) in Miletič. Nasprotnika sta bila enakovredna. Po 12. minuti uspešne borbe se je posrečilo Miletiču, da je z obilno težino svojega telesa premagal svojega za več kot 25 kg lažjega nasprotnika.

Stanje točk po končanem tekmovalstvu je bilo 10 : 12 za Hajduka.

Kolesarske dirke za prvenstvo Maribora

Maribor, 3. septembra.

Po dolgem času so se naši kolesarji odločili za kolesarsko dirko, ki sta jo priredila Mariborska kolesarska podzveza in SK Železničar. Rezultati so:

Dirka juniorjev, 11 krogov (krog 430 m). Startalo je 10 dirkačev. 1. Sprah Franc (Železničar) 12:12.5, 2. Just Ivan (Poštel-Hoče), 3. Grmek Anton (Tekstilni kolesarski klub), 4. Lukan Avgust (isti klub), 5. Šoher Anton (2).

Dirka ciljev, 25 krogov. 1. Šodec Karel (Maraton) 35 točk, 2. Sprah Franc (2), 3. Lukan Avgust (Tekstilni kolesarski klub), 4. Šketa Ignac (Perun).

Tolajina dirka, 10 krogov. 1. Šoher (Želez-

200 m prsno: 1. Werner (Ilirija) 3:24.4, 2. Martin (Ilirija) 3:32.

100 m hrbtno: Nastopila je samo Smolik (Viktorija) 1:23.8. Boljšje od državnega rekorda!

Ilirija je kot klub zmagala in dobila za darilo športno uro. Plavalni referent je izbral sledečo reprezentanco za tekmo Jugoslavija : Madžarska 100 m prsno: Beara in Fine Draguša, 100 m hrbtno: Smolik in Vimer, 200 m prsno: Boršič in Werner Dita, 400 m prsno: Fine Draguša in Krm-potič, 3 x 100 m: Smolik, Werner in Beara, 4 x 100 m: Krm-potič, Boršič, Fine Draguša in Werner Dita. Tekma bo 10. septembra na Sušaku.

Ostali rezultati

v slovensko-hrvatski ligi

Split: Hajduk : Slavija (Var.) 0 : 0

Sarajevo: Sašk : Split 2 : 1 (1 : 0)

Osijek: Slavija : Bačka 5 : 2 (3 : 1)

Zagreb: Gradjanski : Concordia 3 : 0

Damski tenis

Jugoslavija : Madžarska 3 : 2

Kovač : Koermoezy 2:6, 6:4, 3:6.

Serbec : Somogy 0:6, 0:6.

Finale za Davisov pokal

Newyork, 3. sept. b. Avstralija : USA 1:0 za Avstralijo.

Trzin

Letošnje poletje se je ustanovila pri nas »Sad-jarska podružnica« in si je že zgradila lepo in moderno sadno sušilnico, ki je največja v kamniškem okraju.

Na Mali Šmaren se bo otvorila s primerno prireditvijo po sledečem sporedu:

1. Ob treh popoldne blagoslovitev in petje mešanega zbora.

2. Govori zastopnikov sadjarstva.

3. Po otvoritvi prijetna domača zabava v bližnji gostilni Narobe.

Tekme LNP

zanski odbor Ljubljanske nogometne zveze. — V drugem polčasu, ko je vodil Heermes z 2:1, so reskega napadalec v kazenskem prostoru pred Hermesovim golom zrušili po tleh. Sodnik je pokazal na 11 metrovko, kar je pa med Hermežani vzbudilo silovito nejevoljo, tako da se je zgodilo celo, da se je hermežanski branilec Klančnik lotil s pestmi celo sodnika. 11 metrovka, ki jo je prisodil Reki sodnik Jenko, je bila povsem opravljena in na mestu. Reakcija hermežanskih igralcev proti sodniku G. Jenku, ki ni imel med igralci preveč avtoritete in je že skrajša dovoljeval preostro igro, bo imela prav gotovo še močan odmev za zeleno mizo. Tak način obračunavanja na igrišču moramo s športnega stališča najostreje obsoditi. Ves potek tekme je bil precej nediscipliniran.

Hermes je v prvi polovici igre zboljšal tehnično igro, pritisnil Rečane na njihovo polovico igrišča. Če bi Hermes tempo držal do konca, bi prav gotovo odšel z igrišča kot zmagovalno moštvo. Tako pa je vzdržala Reka in zato tudi zmagala z enim golom razlike. Sodnik je bil v drugem polčasu tudi prisiljen izključiti po enega igralca od Hermesa in od Reke.

Jadrani : Svoboda 5 : 0 (2 : 0)

Odsotnost najboljših igralcev iz svojega moštva je danes dopoldne občutila zlasti Svoboda. Podlegla je Jadranu z visokim rezultatom 5:0, kar gre predvsem na račun slabe obrambe Svobode. Dobro usidrani napadalniki kvinteta Jadrana je to napako v moštvo Svobode dobro izkoristili. Tekmo je v redu vodil g. Dorčec.

Mars : Bratstvo (Jesenice) 2 : 1

Odsotnost treh najboljših igralcev Bratstva v napadu je najbrž veljala Bratstvo tudi izgubo dveh točk. Mars je zmagal zaslužen in je bil zlasti dober v prvem polčasu. Oba gola za Mars je zabil Doberlet, in sicer že v prvem delu igre. Prav dober med Marsovec je bil tudi Zigon. Pri Bratstvu pa sta se kot najboljša izkazala bivša desno krilo Ljubljane Janežič in pa Zavrl. Rečani so oba ta dva igralca dobro poznali in so zato tudi na nju bolj pazili kakor na druge. Tekmi je prisostvovalo do 300 gledalcev. Sodil je dobro g. Mrdjen.

ničar) 7:38.2, 2. Šketa Ignac (Perun).

Dirka seniorjev, nad 35 let starih dirkačev. Sedem krogov. Štirje dirkači na startu. 1. Vese-njak, 2. Jenko (oba 2), 3. Mayer, 4. Lubša (oba Poštelja). Ta dirka je bila prav zanimiva, ker so se pojavili stari kanoni.

Popoldne je bil na igrišču SK Rapida lahko-atletski miting po dolžnosti Obenem so bili tudi izpiti za lahkoatletske sodnike pod vodstvom podzveznih funkcionarjev. Vsi kandidati, ki so se prijavili, so izpit napravili, kar dokazuje, da vladajo v Mariboru velik interes za lahko atletiko in je upati, da bo odslej dovolj sodnikov na igriščih, ki smo jih doslej pogrešali.